

Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunetjenesteavdelingen
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.: 200700399-/SAM Vår ref.: 2006/00432 CBE Dato: 20.06.2007

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL UTVIDELSE AV PASIENTOMBUDSORDNINGEN

Fellesorganisasjonen (FO) vil med dette komme med våre kommentarer til det foreliggende forslaget til utvidelse av pasientombudsordningen.

FO er høvedsakelig positiv til forslaget om utvidelse av pasientombudsordningen. Samtidig ønsker vi å påpeke at vi ved behandlingen av stortingsdokument 8:98 (2005-2006) om opprettelse av egen ombudsordning for psykisk utviklingshemmede, stilte oss positive til et ombud som særskilt skulle arbeide med saker knyttet opp mot personer med utviklingshemning. Vi ser det som nødvendig med en politisk og forvaltningsmessig uavhengig ordning som kan bidra til at personer med utviklingshemning sikres et meningsfylt liv med høy grad av livskvalitet. Dette ligger til grunn for vår behandling av det foreliggende forslaget.

Som nevnt er FO positive til det fremlagte forslaget om utvidelse av pasientombudsordningen. FO og våre medlemmer ser behovet for at en slik ordning også dekker kommunale helse- og sosiale tjenester. Samtidig er det viktig å påpeke at slike ordninger aldri må komme i stedet for sikring og utvikling av gode tjenester.

Det er viktig at et utvidet pasientombud, som også departementet understreker, styrker rettighetene til mennesker som ikke er i stand til å fremme sine egne omsorgs- og tjenestebehov. FO er redd for at blant annet personer med utviklingshemning og deres tjenester fort kan tape kampen om oppmerksomhet i konkurransen med større og sterkere grupper i befolkningen. For å sikre at en utvidelse av pasientombudsordningen kommer personer med utviklingshemning til gode ønsker FO å påpeke følgende:

- Ved en utvidelse av ordningen må det tilføres særskilt kompetanse på personer med utviklingshemning og deres tjenester.
- FO foreslår at det i loven kommer en påpekning om ombudets særlige ansvar for oppfølging av personer som selv ikke er i stand til eller har problemer med å fremme egne interesser. Dette kan gjøres ved å tilføre følgende setning som siste setning i forslagets formålparagraf (§ 8 -1. Formål): "Helse- og sosialombudet skal særskilt arbeide for å sikre at personer som ikke selv er i stand til å fremme egne interesser får en talsperson."

- Departementet bør påpeke at en evaluering av ordningen, som er foreslått etter 2 års drift, særskilt skal vurdere hvordan ordningen har fungert for personer som i liten eller ingen grad selv kan gi uttrykk for egne tjenestebehov.

FO ønsker også å påpeke viktigheten av enkle ordninger for publikumskontakt. God fysisk tilrettelegging og mulighet for muntlig henvendelse er vesentlig for at ombudet skal være tilgjengelig for flest mulig. Departementet bør vurdere ordninger som gir publikum anledning til personlig henvendelse. Det bør sees på om ombudet kan inngå samarbeidsavtaler med andre instanser for på den måten å kunne gi et tilbud om råd og veiledning i alle landets kommuner.

Departementet ber særskilt om tilbakemelding på hva høringsinstansene mener om at ordningen ikke inkluderer økonomiske ytelser etter kap. 5 i sosialtjenesteloven. FO er enig i at det er behov for en helhetlig gjennomgang av ulike rettsikkerhetsordninger for brukerne av NAV - kontorene. Samtidig ser FO helst at også økonomiske ytelser etter kap. 5 i sosialtjenesteloven blir inkludert i den nye ombudsordningen. FO ser det som viktig at ombudsordningen får et enkelt og helhetlig uttrykk. Det kan være kompliserende for brukerne når deler av tjenestene bli unntatt. Dette kan også bli kompliserende for ombudet da henvendelser fra brukerne kan omhandle ulike deler av tjenestene, også økonomiske ytelser. Bli da slike saker utelatt for behandling hos ombudet? FO ser også at det kanskje nettopp i en oppstartsfase, slik NAV er i nå, kan være viktig for brukerne å ha et ombud å henvende seg til. Hvis departementet likevel velger å utelate økonomiske ytelser på det nåværende tidspunkt, ser FO helst at den nevnte gjennomgangen av rettsikkerhetsordninger blir igangsatt snarest. I denne sammenhengen ønsker FO å påpeke at opprettelse av et eget fattigombud er et viktig tiltak knyttet til rettsikkerheten for enkelte av brukere av NAV – kontorene.

Generelt ønsker FO å påpeke viktigheten av bredt sammensatt kompetanse tilknyttet ombudet. Inkludering av nye områder krever også ny kompetanse. Kompetansen til barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere er viktig i denne sammenhengen.

FO stiller seg bak forslaget om endring av navn til helse- og sosialombud.

FO er skeptisk til departementets vurderinger av de økonomiske og administrative konsekvensene. Vi tror at ombudet kan få kapasitetsproblemer med det forslaget som foreligger. Det er særdeles viktig at saksbehandlingstiden hos ombudet er kortest mulig. Dette er det viktig å ta høyde for og vurdere løpende etter oppstart.

Til slutt vil FO bruke anledningen til å etterlyse arbeidet med ny vergemålslovgivning, og at dette også må sees i sammenheng med forslaget til nytt helse- og sosialombud.

Vi ønsker departementet lykke til med det videre arbeidet med planlegging og oppstart av helse- og sosialombudet.

Med vennlig hilsen

Råndi Reese
Forbundsleder

Cato Brunvand Ellingsen
Fagkonsulent